

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРША ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність А 2 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта /Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025р.

м. Івано-Франківськ-2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Перша психологічна допомога
Викладач(-і)	Скоморовська Ірина Анатоліївна
Контактний телефон викладача	+380665590283
E-mail викладача	iryna.skomorovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Індивідуальні і групові консультації, онлайн (viber, e-mail) і офлайн
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Освітній компонент «Перша психологічна допомога» для здобувачів освіти ОР магістр має на меті сформувати у них базові знання та навички, необхідні для надання психоемоційної підтримки вихованцям, їх батькам та колегам, які опинилися у кризових чи травматичних ситуаціях. Зміст курсу охоплює основи психології стресу, етапи й алгоритми надання першої психологічної допомоги, розкриває принципи безпечного спілкування, етичні аспекти взаємодії з постраждалими, техніки стабілізації емоційних станів дорослих та дітей, а також шляхи збереження психологічного ресурсу фахівця дошкільної освіти. Особливу увагу приділено розкриттю вікових та психологічних особливостей проживання травмуючих ситуацій у дошкільному віці, технікам стабілізації емоційного стану дитини, а також формуванню в магістрів дошкільної освіти навичок емпатійного слухання, психосоціальної підтримки та емоційної регуляції в умовах ЗДО. Вивчення освітнього компоненту «Перша психологічна допомога» забезпечує оволодіння здобувачами освіти компетентностями, необхідними для ефективної професійної діяльності в умовах підвищеного психологічного навантаження та соціальної нестабільності, сприяє збереженню психічного здоров'я дітей та вихователів, позитивно впливає на створення гармонійного освітнього середовища в ЗДО.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами освіти знаннями щодо алгоритму надання першої психологічної допомоги дітям та дорослим у кризових станах. Основними цілями вивчення дисципліни є: - розкрити здобувачам освіти завдання, принципи та базові засади надання першої психологічної допомоги; - сформувати у студентів знання про особливості перебігу, характеристики та ознаки кризових станів у дорослих та дітей; - оволодіти алгоритмом надання першої психологічної допомоги постраждалим в різних емоційних станах (на основі рекомендованих МОН протоколів надання першої психологічної допомоги під час переживання негативних психічних реакцій та станів); - охарактеризувати особливості надання першої психологічної допомоги дітям; - засвоїти техніки стабілізації емоційних станів дорослих та дітей; - розкрити етичні аспекти надання першої психологічної допомоги.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Загальні компетентності:

- ЗК-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-5. Здатність працювати в команді.
ЗК-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, вчителів, педагогів вищої школи, батьків, громадськості.
СК-7. Здатність до організації співпраці закладів дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, до партнерства з батьками.
СК-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

Загальні компетентності (за професійним стандартом):

- ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).
ЗК.04 Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (лідерська компетентність).
ЗК.06 Здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності (етична компетентність).

Професійні компетентності (за професійним стандартом):

- В1 – Здоров'язбережувальна
В1.1. Здатність організовувати фізично безпечне освітнє середовище.
В1.2. Здатність організовувати психологічно безпечне освітнє середовище.
В1 – Психоемоційна
В1.1 Здатність до самоконтролю, саморегуляції та толерантної взаємодії.
В1.2. Здатність до швидкого реагування на зміни, гнучкість, адаптивність і стресостійкість.
В2 – Педагогічне партнерство
В2.1. Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.
В.2.2. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.
В3 – Морально-етична
В3.1. Здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.
Г1 - Здатність до навчання впродовж життя.
Г1.2. Здатність планувати та реалізовувати індивідуальний професійний розвиток та самоосвіту

Програмні результати навчання:

- ПРН-3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів.
ПРН-9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

5.Організаціанавчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4

семінарські заняття /практичні/лабораторні		18/6		
Самостійна робота		60/80		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий	
5	A2 Дошкільна освіта	3	Вибіркова	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	практичні з-тя	сам.роб.
Тема1. Поняття про першу психологічну допомогу: вступна лекція.		2	2	10
Тема2. Специфіка перебігу кризових станів		2	2	10
Тема3. Алгоритм надання першої психологічної допомоги.		2	4	10
Тема4. Особливості надання першої психологічної допомоги дітям		2	4	10
Тема5. Техніки стабілізації емоційних станів дорослих та дітей		2	4	10
Тема6. Психогігієна фахівців як профілактика емоційного вигорання		2	4	10
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadokorhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoiosvity.pdf Семестр, вид контролю – залік Максимальна оцінка – 100 балів Розподіл балів при виставленні заліку: - для студентів денної форми навчання: практичні заняття – максимально 85 балів за практичні заняття; макс 5 балів за завдання самостійної роботи; макс 10 балів за КСР; - для студентів заочної форми навчання – максимально 85 балів за практичні заняття; макс 5 балів за завдання самостійної роботи; макс 10 балів за підсумкове тестування. Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту) як КСР.			

Вимоги до письмових робіт	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування. Письмові роботи виконуються у формі презентацій, ментальних карт (на вибір) до кожного практичного заняття, поточні тестування в системі дистанційного навчання. Індивідуальне завдання у формі презентації. Для здобувачів заочної форми навчання – презентації, ментальної карти (на вибір), тестування.
Семінарські заняття	Робота на кожному практичному занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття та виконання практичних завдань та завдань запропонованих для самостійної роботи. За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття здобувач отримує макс. 100 б.
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю - виконання 90% завдань. Допуском до заліку є відвідування більше 50% занять, пройдене тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Залік (тестування) форма здачі – тестова у системі дистанційного https://dlearn.pnu.edu.ua/

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічна доброчесність осіб, що навчаються та працюють в університеті, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».
- Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за адресою:

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять **Обов'язкове.** Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання контрольної роботи.

Пропуски занять (відпрацювання)

Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентують:

- Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.)
- Положення про порядок навчання здобувачів освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора №672 від 24.11.2022 р.)

Ознайомитися з положеннями можна за адресою:
<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Невідповідна поведінка під час заняття

Навчання передбачає високий рівень пізнавальної активності, ініціативності, дотримання норм та правил професійної етики майбутніх фахівців «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів закладів вищої освіти» Ознайомитися із положенням можна за адресою:
<https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Додаткові бали

Додаткові бали отримують студенти, які приймали активну участь у науково-дослідній роботі (конференції, студентські наукові гуртки та проблемні групи, підготовка публікацій тощо) за тематикою дисципліни.

Неформальна освіта. Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra. Можливість зарахування неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися з положенням можна за адресою:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalnaosvita.pdf>

8.Рекомендована література

1. Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти) (2021)
2. Кризова психологія» [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. 053 «Психологія» /уклад. Є.Л. Базики; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ф-т психології та соціальної роботи. Одеса : ОНУ, 2024 65 с.
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/fpsr/navchalni_materialy/metodychne_zabezpechennya/053_bakalavr/_KL_Kryzova_psykholohiia.pdf
3. Методичні рекомендації для педагогічних працівників, практичних психологів, соціальних педагогів закладів освіти «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій». Додаток до листа МОН 04.04.2022 № 1/3872-22 <https://surl.li/cfrbpj>
4. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов ; [О. І. Федоренко та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 84 с.
<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7e08ad95-1248-47df-a595-01cc24c7afaf/content>
5. Перша психологічна допомога (ППД) для дітей та сімей переселенців (2021)
<https://www.nctsn.org/sites/default/files/resources/special-resource/pfa-displacedchildren-ukr.pdf>
6. Перша психологічна допомога : Пам'ятка для працівників на місцях / уклад. В. Чернобровкіна, В. Чернобровкін ; за ред. В. Чернобровкіної ; Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». Київ : НаУКМА, 2023. 20 с. <https://kmarehab.com/wp-content/uploads/2025/01/persha-psykholohichna-dopomoha.pdf>
7. Перша психологічна допомога: посібник для працівників на місцях (2017) // <https://ukrainet.eu/wp-content/uploads/2022/03/Psychological-first-aid-guide-for-field-workers-in-Ukrainian.pdf>
8. Перша психологічна допомога : посіб. для тренера / уклад. : Чернобровкіна В. А., Гірник А. М. Київ : Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 96 с. <https://surl.li/ouvaac>
9. Перша психологічна допомога. Посібник для членів загону швидкого реагування Товариства Червоного Хреста України. Київ, 2017. 40 с. <https://surl.li/thhdmo>
10. Психологічна допомога дітям у кризових ситуаціях: методи і техніки : методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, І.М. Біла ... Г. П. Лазос ; за ред. З. Г. Кісарчук. – К.: Логос. – 232 с. http://psychology-naes-ua.institute/files/pdf/1_1447345103.pdf
11. Психосоціальна підтримка в кризовій ситуації : методичний посібник для педагогів / С. Богданов, О. Залеська. К. : Пульсари. 2018. 76 с. <https://surl.li/nmqblz>
12. Ясточкіна І. Перша психологічна допомога дітям та підліткам. Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. Вип. 3. 2022. С. 205-214.
<https://dspace.bdpu.org.ua/server/api/core/bitstreams/9a87c5f1-024d-4612-a2d3-9798d4cb3bf1/content>

Викладач: кандидат педагогічних наук, доцент **Ірина СКОМОРОВСЬКА**